

ПРОГРАМА ЗА КОНКУРСЕН ИЗПИТ ПО ГРАЖДАНСКО ОБРАЗОВАНИЕ

Конкурсният изпит по гражданско образование е писмен (тест), съставен на базата на учебния материал по „Гражданско образование“, изучаван в средните училища. Тестът има за цел да провери знанията на кандидат-студентите по следните теми:

Измерения на свободата. Същност, критерии и видове – позитивна и негативна свобода. Личност и свобода. Свободен избор.

Демокрацията. Видове – пряка и представителна. Форми на представителната демокрация – парламентарна монархия, президентска република, паарламентарна република. Легитимност – делиберативна демокрация и демокрация на участието. Тоталитаризъм и демокрация.

Управление и власт. Форми на власт – власт на силата, власт на нормите, демократична власт. Разделение на властите. Структура и функции на основните институции в Република България. Държавни и местни институции. Местно самоуправление. Популизъм. Избирателни системи. Мажоритарен и преференциален вот.

Законност и право. Права на човека. Видове права. Институции, гарантиращи правата на човека – Омбудсман, Конституция, Европейска конвенция за закрила правата на човека, Комисия на ООН по правата на човека. Документи, защитаващи правата на човека.

Гражданинът в гражданското общество. Общество, гражданско общество и държава. Гражданин и поданик. Европейско гражданство. Граждански права и отговорности. Гражданство. Модели на гражданство – либерално и републиканско. Гражданско участие. Граждански контрол. Гражданско неподчинение. Форми на гражданска съпротива.

Идентичност. Видове идентичност – индивидуална, групова, национална, културна, гражданска, етническа. Нация. Видове. Национални революции. Население. Европейска идентичност. Подходи към идентичността – конструктивност или дискриминация.

Европейски съюз. Същност и главни институции. Европейски Парламент. Европейска комисия. Съвет на Европейския съюз. Европейски съвет. Съдът на Европейския съюз. Европейска култура и добри европейски практики.

Икономика и гражданско общество. Пазарна икономика. Особености на пазарната икономика в страните на Европейския съюз и в България. Пазар на труда. Собственост и нейните форми. Данъчна политика.

Социална политика. Социалната политика в ЕС и в България. Социално предприемачество. Социално партньорство. Неправителствени организации. Типове социални помощи. Социална солидарност и социална справедливост.

Глобални проблеми на съвременността. Екологични и демографски проблеми. Миграция, тероризъм, ксенофобия, етническо напрежение, радикализация,

проблеми на войната и мира. Международно хуманитарно право. България и регионалното проявление на глобалните процеси.

Оценяването на теста става чрез точкуване на всяка задача. Броят на точките за отделните задачи се определя от спецификата на задачата и конкретното ѝ условие. Събраният общ брой точки от всички задачи по определена скала се преобразува в цифрова оценка.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА:

Тодоров, Хр., Грекова М. и колектив. *Гражданско образование за 11. клас.* Просвета. София, 2024.

Герчева-Несторова, Ст., Минева, Г., и колектив. *Гражданско образование за 11. клас.* Педагог 6. София, 2024.

Тодоров, Хр., Ганев, Г., Грекова, М. и колектив. *Гражданско образование за 12. клас.* Просвета. София, 2024.

Герчева-Несторова, Г., Минева, Ст. и колектив. *Гражданско образование за 12. клас.* Педагог 6. София, 2024.

Вебер, М. *Социология на господството. Социология на религията.* София, 1992.

Попър, К. *Някои проблеми на новите демокрации.* София, 1993.

Сартори, Д. *Теория на демокрацията.* Книга 1, Книга 2. София, 1992.

Токвил, А. *Бившият режим и революцията.* София, 1992.

Бек, У. *Що е глобализация?* София, 2002.

Бауман, З. *Глобализацията.* София, 1999.

Дал, Р. *За демокрацията.* София, 1999.

Кабакчиева, П. *Гражданското общество срещу държавата: българският случай.* София, 2001.

Попова, Ж. *Основи на правото на Европейския съюз.* София, 2001.

Смит, А. *Националната идентичност.* София, 2000.

Тофлър, А. *Третата вълна.* София, 1991.

Хабермас, Ю. *Морал, право, демокрация.* София, 1999.

Хаджийски, И. *Бит и душевност на нашия народ.* Том I. София, 2002.

Хаджийски, И. *Оптимистична теория за нашия народ.* Том II. София, 2002.

Всеобща декларация за правата на човека

Конвенция за правата на детето

Европейска конвенция за защита на правата на човека и основните свободи

Европейска референтна рамка за ключови компетентности

Конституция на Република България